

Çocuk Eğitiminde Disiplinin Önemi

Çocuk Eğitiminde Etkili Disiplin

Disiplinin; çoğuna kural, otorite, ceza gibi olumsuz anlamları çağırırsa da böyle olmadığını biliyoruz. Bu olumsuz çağrışımlardan olsa gerek bazı ebeveynler çocuklarına disiplin uygulamaya uzak duruyorlar. Oysaki disiplin çocuk eğitiminde çok önemli bir yere sahiptir ve eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır.

Dr. Daniel J. Siegel ve Dr. Tina P. Bryson “Dramsız Disiplin” kitabında, disiplinin anlamının bağırarak, azarlamak olmadığını, öğretmek olduğunu söyler. Ebeveynler çocuklarının; mantıklı düşünen, doğru kararlar veren, empati becerisi gelişmiş, vicdanlı, sorumluluk sahibi bireyler olmalarını beklerler. Fakat bu davranışların gerçekleşmesini sağlayacak olan beyin bölgesi (Prefrontal korteks) yaşları itibarıyla henüz yeterli olgunluğa erişmemiştir ve beyinleri gelişim aşamasındadır. Beynimiz her zaman değişen ve gelişen bir organımızdır ve beynin bu özelliğine plastisite denir. Beynin gelişim ve değişimi hayat boyu sürse de ilk yıllarda çok daha hızlıdır ve bu nedenle ilk çocukluk yılları beyin açısından kritik dönemdir. Çocukların izledikleri, işittikleri, gördükleri; kısacası maruz kaldıkları her şey beyinlerini şekillendirmede rol oynamaktadır. Tekrar tekrar maruz kaldıkları uyarıcılar ise çok daha kalıcı değişikliklere neden olmakta ve bu değişiklikler çocukların davranışlarını, tepkilerini, özetle kişiliklerini belirlemektedir. Çocuklarımızın, beklediğimiz olumlu özelliklere (empati duygusu gelişmiş, vicdanlı, sorumluluk sahibi vb.) ne kadar sahip olacakları, onların beynini ne kadar eğitebildiğimize bağlı. Bu da ancak doğru bir disiplin anlayışı ile mümkün.

Çocuklarımıza uyguladığımız veya uygulamaktan kaçındığımız disiplin anlayışıyla çocuklarımızın beynini şekillendiriyoruz. Çocukların beyninin birçok konuda, tek başına mantıklı kararlar alacak ve bu kararları uygulayacak yeterliliğe erişmediği ve bu nedenle de ebeveynlerin yönlendirmesine ihtiyaç duyduğu gerçeğini yadsıyamayız. Trafik levhalarının şoförlere yol göstermesi gibi ebeveynler olarak bizler de çocuklarımıza yol göstermeli, onlara rehberlik etmeliyiz.

Kural ve sınır koymanın çocukların özgüvenlerini olumsuz etkileyeceği yanılgısından kurtulmalı; kural ve sınır konulmayan çocukların; nerede, nasıl davranacağını bilmeyen, sorumluluk almayan, sabırlı ve iradeli olma konusunda problem yaşayan bireyler olacağını farkına varmalıyız. Gerek okulda gerekse hayatta başarılı olan insanların ortak özelliklerinin; irade sahibi, sabırlı, çalışkan, mücadeleci, hazzı erteleyebilme becerilerine sahip kişiler olduğunu görürüz.

Özetle; çocuklarımıza koyacağımız kurallar ve sınırlar, kişilik gelişimi bakımından hayati önem taşımaktadır. Özellikle kişilik gelişiminde büyük öneme sahip olan 0-6 yaş döneminde uygulanan disiplin yöntemi, çocuğun geleceğini de şekillendirecektir. Kurallar ve sınırlar çok sıkı veya çok esnek olmamalıdır. Çocuğun yaşına uygun olarak, çocuğun görüşü de alınarak (her konuda çocuğun görüşünü alamayabiliriz, bazı konular çok önemlidir ve taviz verilemez) sınır ve kurallar belirlenmeli ve bu kurallar sözde kalmamalı, takip edilmelidir. Birçok ailenin çocuklarına söz geçirememesi sebebi, uyguladıkları yanlış disiplin yöntemleri veya hiç disiplin uygulamamalarıdır.